

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ
вул. Богомольця, 10, м. Київ, 01601, тел. (044) 256-12-82, gsu@police.gov.ua

П О В І Д О М Л Е Н Н Я
про підозру

місто Київ

7 квітня 2026 року

Старший слідчий в ОВС 2-го відділу (документування тяжких та особливо тяжких злочинів, пов'язаних зі збройним конфліктом) управління документування злочинів, учинених в умовах збройного конфлікту Головного слідчого управління Національної поліції України підполковник поліції Ващенко Максим Олександрович, розглянувши матеріали досудового розслідування, відомості про яке внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 22025101110001266 від 14.11.2025, за ознаками вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України, у зв'язку наявністю достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення, керуючись ч. 4 ст. 22, п. 6 ч. 1 ст. 40, ст. 42, ст. ст. 111-112, 276-278 КПК України,

П О В І Д О М И В:

Олейничуку Сергію Олександровичу,
08.05.1981 року народження, уродженцю
с. Енергетик, Новоросійського району
Оренбурської обл., РФ, громадянина Російської
Федерації, зареєстрованого за адресою:
Республіка Саха (Якутія), м. Якутськ,
вул. Жовтнева, буд. 22, проживаючому за
адресою: РФ, Приморський край, м. Уссурійськ,
пров. Тихий, 4-А, начальнику відділу
ВКР Управління ФСБ по Східному військовому
округу – старшому офіцеру штабу 83 окремої
гвардійської десантно-штурмової бригади
ЗС РФ (в/ч 71289),

про те, що він підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України – тобто жорсткому поводженні з цивільним населенням, вчиненому, у тому числі, групою осіб (в редакції Закону № 2341-III від 05.04.2001).

Фактичні обставини кримінальних правопорушень, у вчиненні яких підозрюється Олейничук С.О.

1. З лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією Російської Федерації проти України та окупацією частини території України. У ході вказаного міжнародного збройного конфлікту 24 лютого 2022 року президент РФ оголосив початок так званої «спеціальної військової операції», що полягала у здійсненні повномасштабного вторгнення ЗС РФ, інших збройних формувань РФ та підконтрольних їм угруповань іррегулярних збройних формувань на територію України.

Факт повномасштабного збройного вторгнення на територію України не приховувався владою РФ, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної Асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п. п. 1, 3 Висновку 300 (2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії Російської Федерації проти України», п. п. 17, 18 наказу Міжнародного Суду ООН від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього (Україна проти РФ та ін.)».

2. Відповідно до ст. 2 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 (далі – Конвенція), ця Конвенція, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовується до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Конвенція також застосовується до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Хоча одна з держав, які перебувають у конфлікті, може не бути учасницею цієї Конвенції, держави, які є її учасницями, залишаються зобов'язаними нею у своїх взаємовідносинах. Крім того, вони зобов'язані Конвенцією стосовно зазначеної держави, якщо остання приймає та застосовує її положення.

Відповідно до положень Конвенції особами, які перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

Згідно положень Конвенції, особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин на особисту повагу та повагу до своєї честі. До них завжди слід ставитися гуманно та захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, та від образ.

Відповідно до ст. 29 Конвенції сторона конфлікту, під владою якої є особи, що перебувають під захистом, відповідає за поведження своїх представників із цими особами, причому це не знімає особистої відповідальності з таких представників.

Згідно з положеннями ст. 31 Конвенції - жодний примус фізичного чи морального порядку не може застосовуватися до осіб, які перебувають під захистом, зокрема з метою отримання від них або від третіх осіб якихось відомостей.

Відповідно до ст. 32 Конвенції забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові дослідження, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше брутальне поведження з боку як цивільних, так і військових властей.

Згідно вимог ст. 147 Конвенції серйозні порушення, про які йдеться в попередній статті, становлять такі порушення, що охоплюють такі дії, якщо їх здійснено проти осіб або власності, які перебувають під захистом цієї Конвенції: умисне вбивство, тортури або нелюдяне поведження, зокрема біологічні експерименти, які умисно спричинять великі страждання чи серйозні травми тілу чи здоров'ю, нелегальна депортація чи переведення або нелегальне ув'язнення особи, що перебуває під захистом, примушення особи, що перебуває під захистом, служити в збройних силах ворожої держави, або умисне відбирання в особи, що перебуває під захистом, прав на справедливий і офіційний судовий процес, рекомендований цією Конвенцією, захоплення полонених і широкомасштабне руйнування і привласнення власності, не виправдане воєнною необхідністю, і здійснюване незаконним чином і безцільно.

Відповідно до положень ст. 50 Протоколу I цивільною особою є будь-яка особа, що не належить до жодної категорії осіб, зазначених у статті 4 Женевської конвенції про поведження з військовополоненими. У разі сумніву щодо того, чи є яка-небудь особа цивільною, вона вважається цивільною особою.

Відповідно до положень ч. 2. ст. 75 Протоколу I, заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів: а) насильство над життям, здоров'ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема: а.2) катування всіх видів - фізичні чи психічні; б) знущання над людською гідністю, принижуюче й образливе поведження.

Згідно із ст. 8(2)(а)(ii) Римського Статуту Міжнародного кримінального суду катування та нелюдське поведження є воєнними злочинами.

3. У період з 24 лютого 2022 року та щонайменше до 31 березня 2022 року, 83 окрема гвардійська десантно-штурмова бригада ЗС РФ (в/ч 71289), виконуючи накази військового командування угруповання військ

«Схід» ЗС РФ, здійснила окупацію території селища Димер Вишгородського району Київської області та захопило об'єкти нерухомості, що належать ТОВ «Альфа-Ленд» (код ЄДРПОУ 33279914), що розташоване за адресою: Україна, Київська область, Вишгородський район, с. Димер, вул. Вишнева, 22-Б.

На території зазначеного підприємства військовослужбовці 83 окремої гвардійської десантно-штурмової бригади ЗС РФ облаштували бойові позиції, розмістили бойову техніку, важке озброєння та інше військове майно з метою підготовки та ведення наступальних дій проти підрозділів Збройних Сил України, а також створили місце незаконного позбавлення волі цивільного населення.

У вищевказаний період часу невстановленими в ході досудового розслідування представниками держави-агресора було незаконно позбавлено волі та доставлено на територію ТОВ «Альфа-Ленд» ряд цивільних осіб, зокрема 21.03.2022 доставлено [REDACTED] та

[REDACTED], 22.03.2022 – [REDACTED] та [REDACTED], яких утримували у приміщенні ливарного цеху.

При цьому, під час утримання на території вказаного підприємства до цивільних осіб, які були позбавлені особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, застосовувались фізичне та психологічне насильства.

До вчинення вказаної протиправної діяльності на території вищевказаного підприємства відносно цивільних осіб мають відношення ряд представників держави-агресора, у тому числі **Олейничук Сергій Олександрович**, 08.05.1981 року народження, який обіймаючи посаду старшого офіцера штабу - начальника відділу військової контррозвідки управління ФСБ по Східному військовому округу діяв у складі 83 окремої гвардійської десантно-штурмової бригади ЗС РФ (в/ч 71289).

Під час утримання цивільних осіб, зокрема [REDACTED], на території ТОВ «Альфа-Ленд», Олейничук С.О., усвідомлюючи існування міжнародного збройного конфлікту між РФ та Україною, а також те, що вищевказані потерпілі є цивільними особами, громадянами України, які утримуються на території вказаного підприємства у зв'язку з конфліктом, тобто є захищеними міжнародним гуманітарним правом особами, усвідомлюючи суспільно-небезпечний характер своїх дій, передбачаючи їх суспільно-небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, діючи в умовах міжнародного збройного конфлікту та у зв'язку з ним, у порушення положень ст. ст. 2, 29, 31, 32, 147 Конвенції, вчинив катування та нелюдське поводження, а саме:

4. Епізоди щодо [REDACTED] та [REDACTED]:

- 21.03.2022, близько 17 години 30 хвилин, Олейничук С.О., перебуваючи разом із невстановленими військовослужбовцями ЗС РФ біля контрольно-пропускного пункту ТОВ «Альфа-Ленд», діючи умисно, з метою

заподіяння фізичного болю та психологічних страждань [REDACTED] та [REDACTED], користуючись їх беззахисним станом, доручив останнім застосувати фізичну силу до потерпілих.

Одразу, один з невстановлених військовослужбовців ЗС РФ наніс [REDACTED] удар прикладом предмету, зовні схожого на автоматичну вогнепальну зброю системи Калашникова, по голові, а інший – наніс [REDACTED] удар прикладом предмету, зовні схожого на автоматичну вогнепальну зброю системи Калашникова, по спині, чим завдали потерпілим фізичний біль та тривалі інтенсивні психологічні (моральні) страждання.

Після цього, під час подальшого конвоювання [REDACTED] та [REDACTED] від контрольно-пропускного пункту ТОВ «Альфа-Ленд» до приміщення ливарного цеху вказаного підприємства, Олейничук С.О. діючи умисно, з метою заподіяння [REDACTED] фізичного болю та психологічних страждань, користуючись його беззахисним станом, доручив невстановленому військовослужбовцю ЗС РФ поставити потерпілого на коліна та застосувати до нього фізичну силу.

Одразу, невстановлений військовослужбовець ЗС РФ поставив [REDACTED] на коліна та наніс прикладом предмету, зовні схожого на автоматичну вогнепальну зброю системи Калашникова, удар по голові потерпілого, чим завдав йому фізичний біль та тривалі інтенсивні психологічні (моральні) страждання.

Вказаними діями Олейничук С.О. вчинив нелюдське поводження.

- 21.03.2022, близько 18 години (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено), Олейничук С.О., перебуваючи у приміщенні ливарного цеху ТОВ «Альфа-Ленд», діючи умисно, разом із невстановленими військовослужбовцями ЗС РФ, з метою отримання від [REDACTED] та [REDACTED] зізнання у співпраці з представниками Сил безпеки і оборони України, користуючись їх беззахисним станом, неодноразово, протягом години, групою осіб, наносили удари руками в область нирок та грудної клітини, а ногами – по ногах та геніталіях потерпілих, чим завдав потерпілим сильний фізичний біль та тривалі інтенсивні психологічні (моральні) страждання.

Вказаними діями Олейничук С.О. вчинив катування.

- 23.03.2022, у денний час доби, (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено), Олейничук С.О., перебуваючи в компресорній кімнаті ливарного цеху ТОВ «Альфа-Ленд», з метою психологічного тиску на затриманих цивільних осіб, дістав предмет, зовні схожий на вогнепальну зброю типу пістолет, та висловив питання про їхнє бажання жити.

Не отримавши відповідь на поставлене питання, з метою залякування цивільних осіб, направив предмет, зовні схожий на вогнепальну зброю типу пістолет, в бік голови [REDACTED] та здійснив по одному пострілу в стелю та в стіну з лівої сторони від потерпілого, чим завдав останньому тривалі інтенсивні психологічні (моральні) страждання.

Вказаними діями Олейничук С.О. вчинив нелюдське поводження.

5. Епізоди щодо [REDACTED] та [REDACTED]:

- 22.03.2022, у період часу з 17.30 годин до 23.00 години (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено), Олейничук С.О., перебуваючи у приміщенні ливарного цеху ТОВ «Альфа-Ленд», діючи умисно, разом із невстановленими військовослужбовцями ЗС РФ, з метою отримання від [REDACTED] та [REDACTED] зізнання у співпраці представниками Сил безпеки і оборони України, користуючись їх беззахисним станом, неодноразово, протягом години, групою осіб, наносили удари руками в область голови та тулуба потерпілих;

- 23.03.2022, близько 12.00 години (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено), Олейничук С.О., перебуваючи у приміщенні ливарного цеху ТОВ «Альфа-Ленд», діючи умисно, з метою отримання від [REDACTED] зізнання у співпраці з представниками Сил безпеки і оборони України, користуючись його беззахисним станом, систематично, упродовж 30 хвилин, наніс не менше десяти ударів руками по різних частинах тіла потерпілого;

- 24.03.2022, у денний час (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено), в ході так званих «допитів» [REDACTED] та [REDACTED], що проводились Олейничуком С.О. у приміщенні ливарного цеху ТОВ «Альфа-Ленд», останній, діючи умисно, з метою отримання від потерпілих зізнання у нібито співпраці з представниками Сил безпеки і оборони України, ініціював та забезпечив застосування до них фізичної сили.

Так, невстановлені військовослужбовці ЗС РФ, протягом близько 30 хвилин, в ході вищевказаних «допитів», завдали кожному з потерпілих не менше десяти ударів руками по різних частинах тіла, чим спричинили їм фізичний біль та моральні страждання.

Внаслідок всіх вищевказаних умисних дій Олейничука С.О. та невстановлених військовослужбовців ЗС РФ потерпілому [REDACTED] завдано сильний фізичний біль та тривалі інтенсивні психологічні (моральні) страждання, а потерпілому [REDACTED] завдано сильний фізичний біль та тривалі інтенсивні психологічні (моральні) страждання, обумовивши негативні зміни в структурах його особистості.

Вказаними діями Олейничук С.О. вчинив катування.

6. Епізоди щодо [REDACTED]

- 23.03.2022, 24.03.2022 та 25.03.2022, щоразу у денний час (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено), в ході так званих «допитів» [REDACTED], що проводились Олейничуком С.О. у приміщенні ливарного цеху ТОВ «Альфа-Ленд», останній, діючи умисно, з метою отримання від потерпілого зізнання у нібито співпраці з представниками Сил безпеки і оборони України, ініціював та забезпечив застосування до нього фізичної сили.

Так, у вищевказані дні та час, невстановлені військовослужбовці ЗС РФ, систематично, упродовж години, кожного разу наносили потерпілому [REDACTED] не менше двадцяти ударів руками та ногами по різних частинах

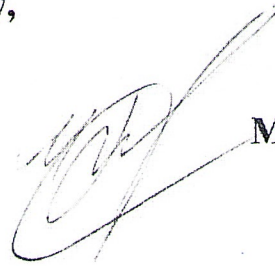
тіла потерпілого, чим завдали йому сильний фізичний біль та тривалі інтенсивні психологічні (моральні) страждання.

Вказаними діями Олейничук С.О. вчинив катування.

Зазначеними діями, які виразились у нелюдському поводженні щодо [REDACTED] та [REDACTED], а також катування щодо [REDACTED], [REDACTED] та [REDACTED], Олейничук С.О. порушив ст. ст. 2, 29, 31, 32, 147 Конвенції, що згідно статті 8(2)(а)(іі) Римського статуту є воєнним злочином.

Таким чином, Олейничук С.О. підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України – тобто жорстокому поводженні з цивільним населенням, вчиненому, у тому числі, групою осіб (в редакції Закону № 2341-III від 05.04.2001).

Старший слідчий в особливо важливих справах
управління документування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту,
Головного слідчого управління
Національної поліції України
підполковник поліції

Максим ВАЩЕНОК

«ПОГОДЖУЮ»

Прокурор у кримінальному провадженні -
прокурор другого відділу другого управління
процесуального керівництва
та підтримання публічного обвинувачення
Департаменту протидії злочинам,
вчиненим у умовах збройного конфлікту,
Офісу Генерального прокурора

Андрій ТЕСЛЕНКО

Одночасно, у відповідності до вимог ст. ст. 42, 277 КПК України роз'яснено, що підозрюваний має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;
- 3) на першу вимогу мати захисника і зустріч із ним незалежно від часу в робочі, вихідні, святкові, неробочі дні до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - зустрічі без обмеження в часі та кількості у робочі, вихідні, святкові, неробочі дні; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних діях; на

відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів для оплати такої допомоги;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри, в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 КПК України;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 КПК України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 КПК України;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра не підтвердилася;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк - заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду;

4) надавати достовірну інформацію представнику персоналу органу пробачії, необхідну для підготовки досудової доповіді.

Підозрюваному вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням, особою, яка здійснює таке повідомлення.

Повідомлення про підозру вручив:

**Старший слідчий в особливо важливих справах
управління документування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту,
Головного слідчого управління
Національної поліції України
підполковник поліції**

Максим ВАЩЕНОК

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру та пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

Підозрюваний _____

(підпис, ініціали, прізвище)

« ____ » год. « ____ » хвилини « ____ » _____ 2026 року.

Пам'ятка про процесуальні права та обов'язки підозрюваного Олейничука Сергія Олександровича

Конституція України

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню. Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим дослідям.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинів чи його припинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади,

органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 59. Кожен має право на правову допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Для забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах в Україні діє адвокатура.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду. Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину. Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь. У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист. Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

Положення про порядок короткочасного затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину

Стаття 10. Права та обов'язки затриманих.

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, мають право:

- знати, в чому їх підозрюють;
- вимагати перевірки прокурором правомірності затримання; про заявлену вимогу адміністрація місця тримання затриманих негайно повідомляє прокурора;
- оскаржити дії особи, яка провадить дізнання, слідчого або прокурора, давати пояснення і заявляти клопотання;
- звертатися зі скаргами і заявами в державні органи, громадські організації і до службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Положення;
- користуватися своїм одягом і взуттям, а також іншими необхідними предметами і речами, перелік яких визначається Правилами внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, зобов'язані додержувати вимог цього Положення і Правил внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Закон України «Про попереднє ув'язнення»

Стаття 9. Права осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, мають право:

- на захист відповідно до кримінально-процесуального законодавства;
- на захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або взяття під варту, а також на повідомлення під час взяття під варту підстав та мотивів взяття під варту, оскаржувати їх у суді, отримати в друкованому вигляді роз'яснення положень статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 та 63 Конституції України, цієї статті та інших прав затриманих або взятих під варту, встановлених законом, у тому числі права здійснювати захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або арешту (взяття під варту)
 - особи, права відмовитися від надання будь-яких пояснень або свідчень до прибуття захисника, знайомитися з правилами тримання під вартою;
 - на щоденну прогулянку тривалістю одна година. Вагітним жінкам і жінкам, які мають при собі дітей, неповнолітнім, а також хворим з дозволу лікаря та за їх згодою тривалість щоденної прогулянки встановлюється до двох годин;
 - одержувати два рази на місяць передачі або посилки та грошові перекази і передачі;
 - купувати протягом місяця за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої необхідності на суму до одного мінімального розміру заробітної плати та без обмежень письмове приладдя, газети, книги через торговельну мережу на замовлення;
 - користуватися власним одягом і взуттям, мати при собі документи і записи, що стосуються кримінальної справи;
 - користуватися телевізорами, одержаними від родичів або інших осіб, настільними іграми, газетами і книгами з бібліотеки місця попереднього ув'язнення та придбаними через торговельну мережу;
 - відправляти в індивідуальному порядку релігійні обряди і користуватися релігійною літературою та властивими їх віруванню предметами релігійного культу, виготовленими з малоцінних матеріалів, якщо при цьому не порушується встановлений у місцях попереднього ув'язнення порядок, а також не обмежуються права інших осіб;
 - на восьмигодинний сон в нічний час, під час якого не допускається залучення до участі в процесуальних та інших діях, за винятком невідкладних випадків;
 - звертатись із скаргами, заявами та листами до державних органів і службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Закону.
- Взяті під варту жінки вправі мати при собі дітей віком до трьох років.
- Взяті під варту молоді громадяни (віком від 14 до 28 років) мають право отримувати психолого-педагогічну допомогу спеціалістів центрів соціальних служб для молоді.

Осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, в разі обрання щодо них запобіжного заходу у вигляді взяття під варту в зв'язку з провадженням в іншій справі, тримають відповідно до правил, установлених цим Законом. Одержання цими особами посилок і передач, а так само купівля ними продуктів харчування і предметів першої необхідності здійснюються в порядку, встановленому Виправно-трудовим кодексом України для виду режиму виправно-трудової колонії, призначеного їм Державним департаментом України з питань виконання покарань.

Перелік продуктів харчування і предметів першої необхідності, які забороняється передавати особам, взятим під варту, встановлюється Державним департаментом України з питань виконання покарань. Міністерством оборони України за погодженням з Генеральною прокуратурою України.

Стаття 10. Обов'язки осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, зобов'язані:

- додержуватися порядку, встановленого в місцях попереднього ув'язнення, і виконувати законні вимоги адміністрації;
- дотримуватися санітарно-гігієнічних правил, мати охайний зовнішній вигляд, постійно підтримувати чистоту в камері;
- бути ввічливими до працівників місця попереднього ув'язнення, а також поміж собою;
- не вступати в суперечки з представниками адміністрації, не принижувати їх гідність, не протидіяти виконанню ними своїх обов'язків;
- бережливо ставитися до інвентарю, обладнання та іншого майна місця попереднього ув'язнення.

Кримінальний процесуальний кодекс України

Стаття 42. Підозрюваний

Підозрюваний, обвинувачений має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;
- 3) на першу вимогу мати захисника і зустріч із ним незалежно від часу в робочі, вихідні, святкові, неробочі дні до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - зустрічі без обмеження в часі та кількості у робочі, вихідні, святкові, неробочі дні; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних діях; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів для оплати такої допомоги;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання – на негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, та вимагати відкриття матеріалів;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердились;

18) користуватись рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

1) прибувати за викликом до суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це суд;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду;

4) надавати достовірну інформацію представнику персоналу органу пробації, необхідну для підготовки досудової доповіді.

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та КПК України випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження.

Права мені роз'яснені та зрозумілі. Пам'ятку про процесуальні права та обов'язки підозрюваного отримав.

Пам'ятку отримав:

« ___ » _____ 2026 року _____
(підпис) (прізвище, ініціали підозрюваного)

Пам'ятку для вручення отримав адвокат:

« ___ » _____ 2026 року _____
(підпис) (прізвище, ініціали захисника)

Пам'ятку вручив:

**Старший слідчий в особливо важливих справах
управління документування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту,
Головного слідчого управління
Національної поліції України
підполковник поліції**

Максим ВАЩЕНОК